

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 12.50, na ino-
smatvo D 20.50, dostavljen na do-
stavo D 14.—, na izkaznice D 12.50.
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4. L. nad-
stropje. Telefon intern. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4. prilike, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevilni
račun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, torek 15. maja 1923.

Številka: 108

Ogenj v strehi.

Trst, 10. majnika.

(n. n.) — Marsikaj je razumljivo nam primorskim Jugoslovenom od vseh onih čudnih stvari, ki se dogajajo v Jugoslaviji, in ker razumemo, tudi odpustimo. Toda eno je, česar ne razumemo in česar tudi nikoli ne bomo mogli odpustiti, in to je neustojljivo dejstvo, da ogromna večina naroda v Jugoslaviji nima sploh nikakšnega ali pa vsaj ne pravega zmisla za življenje in trpljenje tistega dela naroda, ki je moral žrtvovati svojo svobodo za to, da so se ostali njegovi bratje mogli zediniti v svoji svobodni, neodvisni narodni državi. Večina, ogromna večina naroda v Jugoslaviji je tako zaverovana ali v svoje gmotne ali politično-stranske karske koristi, ali pa v oboje, da niti ne zane z ramami, če pride čez mejo vest o nasilstvih, ki jih morajo dan za dnem prenašati neodrešeni bratje, kaj šele da bi se zanimali za njihove vsakdanje želje in potrebe. Naj se zgodi tu doli pri nas kaj še tako groznega, se pač čita s trenutnim ogorčenjem taka vest v Ljubljani, Celju, Mariboru in še kakem drugem večjem kraju v Sloveniji, na deželi, med širokimi ljudskimi masami pa že ni umevanja zanj. Prodre potem morda tudi še do Zagreba, ali dalje pa le redkeke-daj najde svojo pot. Da bi se pa hrvatski seljak v svojem radičevskem republikanstvu, ali širša javnost v Bosni, v Banatu in Srbiji zanimala za naše mukotrpno življenje, je pa popolnoma izključeno. In kje je krivda te malomarnosti?

Odgovor je lahek: v jugoslovenskem tisku!

Politično-strankarska borba v Jugoslaviji je zavzela tak obseg in se zajedla tako globoko v vse javno življenje, da tisku ne preostaja ne časa ne prostora, da bi se redno in temeljito bavil z našimi stvarmi. Za kak krvavo kričoč zločin nad nami se še najde prostorček v listih, v slovenskih vsaj, ker smo pač preblizu, da bi se kaj takega moglo in smelo prebrati, ali stvar se tako hitro pozabi, kakor se je hitro prečitala, in vsakdanje domače stvari so tako zelo važne, da pred njimi takoj izgine iz spomina tudi najhujše, ker se je pač zgodilo na oni strani meje in se predvsem ne da — politično-strankarsko izrabit!

Kako vse drugače pa je pri nas v Italiji!

Ali se spominjate, kaj je dalo povod primorskim fašistom, da so požgali vse naše Narodne domove, da so pobili in postrelili toliko naših ljudi, da so uničili toliko našega narodnega imetja? Bili so takoj imenovani »splitski dogodki«. Laško vojaštvo je izžvalo, prišlo je do streljanja in padel je poveljnik laške vojske ladje. Pozneje se je dokazalo, da je bila krivda na laški strani. Toda tedaj je laški tisk dvignil tak krik in vik, da je do besnosti razpalil vso laško javnost, in posledice so bile za nas grozne. In tako laški tisk ne prezre niti najmanjšega dogodka v Jugoslaviji, ki pomenja resnično ali pa tudi le namišljeno, včasih pa kar naravnost izmišljeno žalitev laškega imena ali oškodbo laških državljanov. Taka vest gre po vsej Italiji, ni ga lista, ki bi je ne posnel in ne pozival vlade, da zahteva nemudoma zadoščenja in prave krivice, vsa laška javnost je v hipu alarmirana, ves italijanski narod je prepričan, da se mu je zgodila krivica, ki se ne sme pozabiti.

Pa v zadnjih dneh dveh takih vesti, ki ste razburili vso italijansko javnost:

Včerajšnja večerna izdaja tržaškega »Piccola« je objavila z debelim naslovom vest, da so »jugoslovenski nacionalisti pretepli italijanskega diplomatskega kurirja«. Iz Zidanega mosta pravi, se poročila, da je bil italijanski diplomatski ku-

Radikalci iščejo poti iz zagate.

Ne vedo si pomagati ne z Radičem ne z zakonskimi načrti.

Beograd, 14. maja. Včeraj dopoldne se je vršila v prostorih vladnega predsedstva ožja konferenca, katere so se udeležili Pašić, Ninčić in Ljuba Jovanović. Na konferenci so razpravljali o pogajanjih, ki so jih vodili nekateri zastopniki radikalne stranke z odposlancevna Radičeve stranke. Nato se je vršila širša konferenca ministrskega sveta, kateri so prisostvovali vsi ministri izven finančnega, justičnega in vojnega ministra. Tudi tu se je diskutiralo o pogajanjih z Radičem. Vlada še ni zavzela konkretnega stališča, kako bi se izvršil sporazum z Radičem. Govorilo se je zgolj o trenutnem položaju.

O vladnem stališču si ni mogoče na-

praviti jasne slike, ker je večina ministrov mnenja, da je treba pogajanja nadaljevati in šele potem bi bilo mogoče precizirati stališče. S tem v zvezi je tudi vzakonitev najvažnejših zakonskih osnutkov, ki že čakajo v parlamentu. Ob tej priliki je minister socialne politike podal nekatera dopolnila k invalidskemu zakonu. Ministri so govorili tudi o uradniškem zakonu in o zakonu reorganizacije vojske. Začela se je tudi debata v o budžetu. Glede vseh teh vprašanj vlada nima jasno določenega stališča, ampak bodo ministri znova proučili zakonske osnutke in nato v skupnem posvetovanju izrekli svoja mnenja.

Senzacionalen kriminalni slučaj v Zagrebu.

Zagreb, 14. maja. Z Reke poročajo, da je bil tamkaj aretiran sin tajnika zagrebske trgovinske in obrtne zbornice, ki je bil udeležen pri senzacionalnem umoru na Prekrižju pri Zagrebu (glej dnevne vesti). Paskijevića so takoj zašliški organi reške in naše policije in je deloma že priznal krivdo. Policija je storila vse potrebno, da bo Paskijević izročen naši državi. Dosedanji potek je pokazal,

da nam reške oblasti ne bodo delale težav. Slučaj še ni popolnoma pojasnjen, vendar pa je že gotovo, da je bil 17letni gimnazijec Paskijević udeležen pri umoru. Med zaslišavanjem je izpovedal razna protislovja. Zagrebski listi prinašajo o umoru dolga poročila. Med občinstvom vlada velika napetost: vse govori o tem značilnem kriminalnem slučaju.

Kraljica na povratku v Beograd.

Bakar, 14. maja. (Izv.) Predvčerajšnjim krog pol 9. ure sta dospeli semkaj na povratku v Beograd Nj. Vel. kraljica Marija v spremstvu matere-kraljice in princeze Kire. Mesto je bilo v zastavi. Na obali se je zbrala ogromna množica občinstva, ki je prirejala visokim gostom

viharne ovacije. Zvečer je bilo obrežje umetno razsvetljeno. Včeraj sta si kraljici ogledali katedralo in druge znamenitosti mesta, zvečer pa sta pozdravljeni od prebivalstva nadaljevali pot v Beograd.

Masarykova soproga umrla.

Beograd, 14. maja. (Izv.) V soboto zvečer je umrla soproga predsednika češkoslovaške republike dr. Masaryka. Minister za zunanje zadeve dr. Ninčić je o tem obvestil kralja, ki je brzojavno iz-

razil svoje sožalje. Zunanji minister bo tekem današnjega dne posetil češkoslovaškega poslanika v Beogradu ter mu v imenu naše vlade izrazil sožalje.

Odgovor Italije na nemško reparacijsko noto.

Rim, 13. maja. Danes opoldne je bila nemškemu poslaniku v Rimu izročena nota italijanske vlade. Nemški predlogi — prava nota — niso sposobni služiti zavezniskim vladam kot podlaga za odločilno diskusijo. Italija je po svojem sedanjem gospodarskem in finančnem položaju prisiljena iskati tesne zveze med reparacijskim problemom in problemom medzavezniskih dolgov. To dvoje vprašanj mora biti kmalu rešenih in sicer tudi z ozirom na italijanske pokrajine, ki so pod vojno trpele po zasledbi. S tega stališča presoja Italija reparacijski problem. Tudi ona hoče doprinesiti svoj del žrtev, da pride svet do uravnave gospodarskih razmer. Zato tudi ni mogla pri- znati angleškega načrta za ureditev reparacij, predloženega na pariški konferenci, ker je premalo uvaževal interese Italije.

Nemški memorandum od 2. maja pa da-

lež zaostaja za predlogi, ki jih je vseboval angleški načrt. Nele da je ponujena reparacijska svota veliko premizka, tudi manjka vsak konkretni predlog glede tega, kako se naj smoteno skrbi za uspeh medzavezniskega posojila v svrhu plačila reparacij. Manjkajo vsi podatki glede garancij in jamstev za posojilo. Nemški predlog je organizirano nepopoln, nespособen za načelno obravnavanje. Italijanska vlada to obžaluje, ker zaprečuje to normalni razvoj ureditve problema. Zdi se, da se skuša Nemčija pod vplivom nekaterih notranjepolitičnih struj odgovoriti izpopolnjevanju svojih obveznosti. Italijanska vlada ponovno svetuje nemški vladi v njenem in v splošnem interesu miru in evropskega gospodarstva, naj kmalu stavi predloge, katere bo mogla italijanska vlada skupno z zavezniki z uspehom obravnavati.

Dr. Peleš v avdijenci.

BORZA.

Beograd, 14. maja. (Izv.) Včeraj je bil sprejet v avdijenci pri kralju začasni predsednik narodne skupščine dr. Peleš. Poročal je kralju o delu verifikacijskega odbora. Povabljen je bil tudi na obed na dvor, kjer je ostal do 15. ure popoldne.

Curih, 14. maja. (Izv.) Sklepni tečaj. Pariz 38.80, Beograd 5.80, London 25.09, Berlin 0.0119, Praga 16.525 Milan 27.—, Newyork 556.—, Dunaj 0.0078, žig. krone 0.007825, Budimpešta 0.105, Varšava 0.0116, Sofija 4.45.

Zagreb, 14. maja. Sklepni tečaj. Pariz 6.40—6.45, London 4.49—4.51, Berlin 0.215—0.23, Dunaj 0.186—0.1370, Praga 2.90—2.915, Milan 4.76—4.775, Newyork 97—97.10, Budimpešta 1.85.

Maršal Foch na potu v Prago.

Krakov, 13. maja. Maršal Foch je po tridnevem bivanju tukaj odpotoval danes v Prago.

rir Giovanni De Vecchi v vlak opsovan in pretepen, češ ker je žaljivo govoril o Jugoslaviji. Policija da je aretirala napadalec in kurirja, toda kurir je bil naslednji dan izpuščen.

Ali razumete?! Izpuščen je bil, ker je bil nedolžen, napadalec pa so seveda ostali v zaporu. Tako razume laški bralec to vest in danes je vsa laška javnost silno ogorčena na barbarske Jugoslovane, ki tebi nič meni nič napadajo in pretepajo laškega diplomatskega kurirja in še celo v vlak! Vse kriči po zadoščenju!

V današnjem jutranjem »Piccolu« pa zopet druga taka vest, seveda tiskana kolikor mogoče debelo: »Laški mornarji napadeni v Šibeniku. Pasivno zadržanje jugoslovenske policije.« Čujte! Trije častniki laškega trgovinskega parnika »Gallipoli« in še neki drug Italijan, ki so se v Šibeniku vedno vedli korektno, so prišli iz laškega »krožka« v Šibeniku, kar jih je obkolila množica kakih 25 ljudi, obojoraznih z gorjačami in samokresi, in jih pozvala, naj dvignejo roke, da jih preišče. Ker so se protivili, so bili pretepeni! Straža, ki je stala v neposredni bližini, se ni zmenila za dogodek, in patrulje iz sosednih ulic so prišle na lice mesta šele po napadu. Med napadalcji je bil tudi jugoslovenski vojak. Ko je laški parnik prispel v Bari, je kapitan nemudoma poslal podrobno poročilo mornariškemu ministertvu in ministertvu zunanjih stvari.

Tako »Piccolova« vest, ki jo seveda enako in v še bolj krvavi barvi objavlja ves italijanski tisk. In zopet je vsa italijanska javnost silno ogorčena proti jugoslovenskim tolovajem, ki napadajo mirne, popolnoma korektno laške mornarje, ki niso nikogar žalili in niso storili nič drugega, kot da so bili v šibeniškem laškem društvu! Zadoščenje! Zadoščenje!

Kakšna razlika med italijanskim in jugoslovenskim tiskom! Kakšna razlika med italijansko vlado in jugoslovensko javnostjo!

Naj se zgodi nam tu doli tudi najhujše, bo o dogodku pač krajše ali daljše poročilo v tem ali onem jugoslovenskem listu, ali s tem je stvar končana. Naj se celo zgodi jugoslovenskemu državljanu, kar se je zgodilo že tolikokrat, da ga v Trstu brez vsakega povoda napadejo, pretepejo, poškodujejo in še oropajo po vrhu — v Jugoslaviji pa se ne zgane nihče. Tržaški Narodni dom je bil požgan dne 13. julija leta 1920, toda jugoslovenski državljani, ki so s tem požigom izgubili vse svoje imetje, še danes niso prejeli niti prebite pare odškodnine. Da je naši ljudje, ki so italijanski državljani, niso in je tudi nikdar ne bodo dobili, je umevno samo po sebi. Naj bi se kaj takega zgodilo laškemu državljanu na jugoslovenskih tleh, bi bila že zdavnaj vsa Italija v ognju zaradi dogodka in oškodovanemu Lahu bi bila jugoslovenska vlada že zdavnaj postavila za požgano barako mramornato palačo, samo da bi ne bilo zamere.

Da, zamera! Prav ta jugoslovenski strah pred zamero je kriv, da vse naše neizmerno gorje ne najde pravega odmeva v jugoslovenski javnosti. Treba je imeti vse mogoče obzire, ne smejo se delati zapreke izvozu, ne smejo se delati težave vladi, ki sklepa trgovinske in ne vem še kakšne pogodbe, ne smejo se rušiti prijateljski stiki, ne sme se to, ne sme se ono, da ne bo zamere tu, da ne bo zamere tam. Od same jugoslovenske obzirnosti napram laški predrznosti, zahrbitosti in zlobi pa — poginimo mi!

O, koliko se imamo mi Jugoslovani še naučiti od Italijanov!

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Politične vesti.

*** Nove izjave g. Radića.** Dne 12. tm. je imel zagrebski dopisnik »Prager Presse« razgovor s Stjepanom Radićem. Kratka vsebina Radićevih izjav je sledeča: 1. zahteva, da radikali začnejo izvrševati točke sklenjenega sporazuma, češ, da je to bolj v njihovem nego v njegovem interesu; 2. v protokolu ste dve glavni zahteve: sprememba sistema v pravcu človečnosti in poprava administracije na Hrvatskem; pridržanih je osem točk o praktični izvedbi protokola na Hrvatskem, sedem točk dr. Korošca za Slovenijo, osem točk Spaha za Bosno; 3. izjavlja, da mu je Prihičević simpatičnejši nego Davidović, ker ima Prihičević izgrajeno ideologijo, Davidović pa ne; 4. Korošec in Spaho sta po volitvah istotako ko on sklenila, da ne pejdeta v Beograd in šele na njegovo dolgotrajno nagovarjanje sta sklenila, da vendar gresta; 5. je smatral, da je homogeni radikalna vlada za sedaj najboljša in da morata sečasoma vstopiti v njo tudi Korošec in Spaho, pozneje bi šel v vlado tudi on odtodno njegovi zaupniki; 6. on pošlje v kratkem v Beograd tri svoje kmete-poslance, da bodo radikali videli, kako popolno izgrajeni so njihovi nazori; on sam ne pojde v Beograd, ker bi to pomenilo, da kapitulira; 7. radikali bodo morda še enkrat razpisali volitve, da še bolj oslabe demokrate, kakor so pri zadnjih zemljoradniki; 8. on je mnenja, da mnogo več mandatov nego jih je dobil zadnjič, ne more dobiti, kvečjemu še nekaj v Vojvodini, v Srbiji in Macedoniji, kjer bo pri prihodnjih volitvah nastopil; 9. on zahteva za Hrvate poseben položaj v državi, sabor v Zagrebu in posebno upravo; 10. država je zanj izvev diskusije in on neče biti irendent v državi; država naj ostane monarhična na zunaj, v Zagrebu pa bi se naj imenovala hanska vlada; 11. ako bi se ne izvršil sporazum med Srbi in Hrvati in bi velika sila videla, da nismo sposobni se sami upravljaliti, bi morda hotele izvršiti amputacijo in bi se srbska vojska morala umakniti za Drino (!). »Mi pa nečemo ne z Mađžari, ne z Italijani in ne z Avstrijci, zafo je najboljši sporazum.« 12. Ako radikali izvedejo sporazum, utrjen v protokolu, potem pride do definitivnega sporazuma, do skupne vlade in novih volitev.

*** Pred novimi radikalno-federalističnimi porajanj?** V soboto sta prišla v Beograd zopet odposlanca Radićevega bloka dr. Krnjević in Dragutin Kovačević. Pravita, da je njun prihod samo informativnega značaja. Baj se je dr. Krnjević v nekem razgovoru že odrekel revizijske ustave, samo če dobe Hrvati zopet bana. Obiskala sta začasnega predsednika nar. skupščine dr. Peleša, ministra Ljubo Jovanovića in notranjega ministra

dr. Vujičića, končno pa tudi Pašića. V nekaterih krogih trde, da sta pravzaprav najbolj prišla se informirati: ali imajo radićevski poslanci pravico do proste vožnje, in ali uživajo imuniteto. Reklo se jima je, da imajo izvoljeni poslanci vsa poslanska prava šele takrat, ko skupščina njih mandate na podlagi oddanih poverilnic glavnega volilnega odbora overovi. Le v tem slučaju in po položeni prisegi morejo sodelovati tudi v narodni skupščini. — Ljubljanski »Slovenec« poroča, da so v soboto šli v Zagreb odposlanci SLS z dr. Korošcem na čelu in se posvetovali z Radićem več ur o trenutnem položaju. Konstatirala se je — pravi — popolna soglasnost pogledov na položaj v vseh oziirih. »Slovenec« pripisuje potovanju Radićevih odposlancev v Beograd »velik politični pomen«. Radikalni ministri so baje izrekli željo, da bi se pogajanja čim prej nadaljevala in pričakuje se edino še prihod dr. Korošca, s katerim domnevajo, da prinese »konkretno odločitev razvijonističnega bloka«. Po »Slovencu« bi se razgovori z dr. Korošcem pričeli že danes v ponedeljek.

*** Tako je prav, le lepo po resnici!** Vodilni klerikalni listi se na vse strani otapajo očitka, da so tihi kompanjoni radikalne vladne družbe in da dobivajo za to, a stalno podpiranje vlade — dividende v raznih oblikah. Klerikalci pa oficijelno tega nečemo priznati, trdeč, da so tudi oni v — opoziciji. Seveda, pri tem pa glasujejo čez drn in strn za radikale. Bolj odkritosrečna je neoficijelna klerikalna »Murska Straža«, ki se veseli, da so šli klerikalci na tihem v vlado, in svetuje uradništvu, naj postane ali radikalno ali klerikalno. Vidite, to je vsaj odkrito!

*** Komunisti v Italiji pripravljali državni udar?** Kakor poroča »Corriere d'Italia«, je bil komunistični poslanec Pisselli z ostalimi 36, v zadnjem času aretiranimi osebami odan sodišču. Vsi so obtoženi, da so zbirali oborožene čete ter nameravali izvršiti državni udar.

*** Borba proti aytonomistom v Bolgariji.** Vlada Stambolijskega je te dni napovedala odločilno in ostro borbo proti raznim separatistom v Bolgariji, ki se skrivajo pod imenom »makedonstvujušče« in ki organizirajo vpade bolgarskih roparjev tudi v našo državo. Bolgarska vlada je na eni strani prepovedala nadaljno izdajanje njihovih listov Epoh, Slova, Ilinden in Nezavisne Makedonije, na drugi strani pa je izdala na vse oblasti naredbo, da aretirajo vse osebe, ki vodijo na bolgarskem ozemlju nelegalno borbo in da razčenejo vse njihove organizacije. Po teh naredbah se ima postopati strogo in brez pardona.

Dnevna kronika.

„Stankovićev“ triumf.

Naši politiki se toliko pripravajo o tem, ali smo Srbi, Hrvati in Slovenci tako različni narodi kot na pr. Irči in Angleži, ali pa bratje kakor Čehi in Poljaki, ali pa smo eno — Jugoslovenci. Kadarkoli pa se pojavi prilika, da se sestanemo brez dnevnih politike, skupne v hipu vsi predodki, ogromna pretiravanja postanejo smešna, pred nami se jasno začrta to, kar imamo skupnega — in tega je mnogo! — sreča se odpro in val odkritosrečnosti veselja se zlije v navdušeno dobrodošlico. Turneja beogradskega pevskega društva »Stanković«, ki se je prvo napotilo v naše kraje, da nam prinese mile glasove srbske pesmi, je dokaz, da naše prvotno navdušenje, s katerim smo pred leti vstopili v edinstveno državo, ni zamrlo, da, tudi ne med mnogimi, ki pod sugestijo dnevne politike toliko pretiravajo v svojih nazorih o Srbih in o Beogradu.

»Stanković« je bil v Zagrebu navdušeno sprejet; občinstvo je napolnilo oba koncerta, umetniški užitek si je dalja duška obenem z odkritosrečnimi vzkliki: »Živio Stanković! Živio Beograd!« Še bolj se je pokazala ta prisrčnost na slovenski zemlji. V Brežicah je bil kolidvor lepo okrašen: velika množica ljudstva je pozdravljala mile goste in narodne dame so jih obsule s cvetjem in obdarile s šopki. Prisrčno je pozdravilo Beograjčane tudi Krško. Veličasten je bil sprejem v Rajhenburgu. Na postaji se

je zbrala šolska mladina in mnogo drugega občinstva. Triletna mladenka je izročila pevovodji krasen šopek cvetlic s pisemcem sledeče vsebine: »Zdravo mili bratje Srbi! Ko se vrnete v Beograd, ponesite našem milemu kralju, o katerem tolikokrat sanjava z mojim bratom Dušanom, a čigar slika visi nad mojo posteljico, rokoljube od naju. Mala Jugoslovenka iz Rajhenburga ob Savi.« V Trbovljah so goste pozdravili domači pevci. V Zagorju in Litiji jih je pozdravilo burno večlikajoče občinstvo.

Najsiropnejši sprejem jim je seveda pripravila Ljubljana, kjer so že več dni organizirali priprave za sprejem, ki bi naj bil obenem mogočna manifestacija naših čustev. Na kolodvoru in pred kolodvorom se je zbralo več tisoč ljudi. Postaja je bila lepo okrašena in vsa v zastavah. Na peronu so pričakovali goste zastopniki ljubljanskih pevskih in kulturnih društev, ženstvo v narodnih nošah, predstavitelji oblasti in dve godbi: dravska in železničarska. Ko je vlak privozil na postajo, so zadoneli mogočni zvoki godbe in Beograjčani so izstopili v dežju cvetlic, s katerimi so jih obsipavale narodne dame. Pozdravni govor je imel ljubljanski župan dr. Perič, za njim pa je izrekel dobrodošlico predsednik »Glasbene Matice« dr. Ravnihar. Odgovoril je pevovodja g. Binički, ki je dejal o Slovincih: »Vaše neumorno delo hočemo

posnemati in stremeti za tem, da vas do-sežemo.«

Nato se je razvil veličasten sprejem po mestu. Ljudske množice so tvorile v vseh glavnih ulicah, koder se je pomikal povorka, nepretrgan in gost špalir. Pred Prešernovim spomenikom je »Stanković« položil vence. Popoldne ob 4. uri se je vršila v operi slavnostna predstava »Gorenjskega slavčaka«. Koncertna dvorana je bila nabita do zadnjega kotička. Točki za točko je sledil viharen aplavz. Uspeh koncerta je prekosil vsako pričakovanje. Gostje so dobili mnogo vencev.

Danes se je »Stanković« odpeljal v Celje. Tudi naše starodavno mesto ob Savinji se je pripravilo na veličasten

sprejem milih gostov iz Beograda. Za noben koncert ni bilo toliko zanimanja. »Stankovićev« pot spremljajo slovenska sreča, ki morejo zopet enkrat spregovoriti prosto in navdušeno kot v onih lepih dneh, ko so pozdravljala državno ujedinjenje.

O programu mariborskega sprejema poročamo na drugem mestu. Preverjeni smo, da bo jugoslovanski Maribor dokazal ob tej priliki svojo široko nacionalno zavest. Prihod »Stankovića« v naše mesto bodi resničen triumf našega srčnega jedinstva. Pokažimo »Stankoviću«, da Maribor noče zaostati za drugimi mesti, kadar je treba manifestirati za naše bratstvo in jedinstvo!

Odkritja k zagreškemu zločinu.

Aretacija pobeglega gimnazijca Paskijevića na Reki.

Kakor smo javili, so našli v Smroku v Zagrebu te dni ubita krojača Kanajeta in njegovega prijatelja Jeličića. O zločincih ni bilo sledu. Preiskava pa je kmalu prišla na pravo pot. 20-letni gimnazijec Hrvoj Paskijević, sin ugledne zagreške rodbine, je bil med onimi, ki se ga je naposled videlo v družbi z obema na Kapitolu. Zvedelo se je tudi, da je Paskijević kupil par dni prej revolver. Paskijević je bil zaslišan. Zaslišanje ni dalo novih podatkov. V soboto pa je Paskijević, ki je bil stavljen v hišni pritvor, nenadoma izginil iz Zagreba. Našli so pri hišni preiskavi obleko in čevlje s sledovi krvi. Aretiran je bil njegov prijatelj Kohanski, pri katerem so našli potvorjeno 50-do-

larsko novčanico, o kateri trde priče, da je bila last umorjenega Jeličića. Našli so pri njem tudi 5 novčanic po 1000 D s sledovi krvi. V noči od sobote na nedeljo ob polnoči so izsledili Paskijevića na Reki in ga aretirali. Pobegnil je preko Karlova z avtomobilom. Krog ene popoldne je prispel na Sušak, kjer je v gostilnah kazal velike svote denarja. Odtam je šel na Reko z legitimacijo nekega znanca s Sušaka Lončarića. Pripovedoval je, da hoče v Genovo. Ko je Lončarić izvedel, da Paskijević išče redarstvo iz Zagreba, ga je šel sam javiti. Nato je bil Paskijević aretiran in izročen policijski oblasti na Sušaku, ki ga odpremi v Zagreb.

—□—

— Smrtina kosa. Pri Sv. Lenartu v Slov. goricah so nesli dne 9. tm. k večerni počitku g. Franceta Bratka, posestnika in dolgoletnega občinskega odbornika. Mož ni bil samo dober gospodar, štedljiv in trezen kmet, marveč je rad posvetil svoje moči tudi javnemu blagru. Bil je najstarejši odbornik občinskega odbora pri Sv. Lenartu, v katerem je sedel skozi več kakor 20 let. Leta 1908 je vstopil tudi v vrsto ustanoviteljev tuk. Glavne hranilnice ter je bil pri njej več let odbornik. Bil je skoz in skoz naprednjak in značajan mož, ki se ni dal od gotovih tržanov premamiti ob priliki zadnjih občinskih volitev, marveč je vstrajal v naprednih vrstah do svojega groba. To njegovo značajnost je lepo pohvalil ob odprti mrobu g. Fran Štupica. Značajnemu možu naj bodi zemlja lahka.

— Milijonsko darilo v kulturne name-ne. Ljubljanska kreditna banka je na predlog upravnega svetnika gda Jelačina ml. votirala na svojem zadnjem obnem zboru 1 milijon kron društvu »Trgovska akademija«, ki se je letos ustanovilo, da zgradi naši trgovski akademiji lastno poslopje in da zbira sredstva, ki so potrebna, da se strokovni zavod dvigne na višino zahtev modernega časa. Če vpoštevamo, koliko gnotne težkoče in zapreke se stavijo ustanovitvi in vzdrževanju posebnega našega strokovnega šolstva, ker od strani poklicanih faktorjev ni dobiti v ta namen zadostnih sredstev, moremo še-le preceniti velikanski pomen velikodušnega čina Ljubljanske kreditne banke. Dala si je s tem najlepše spricevalo tudi za svoje delovanje na polju pospeševanja kulturnih narodnih interesov in v tem vpogledu postavila ostalim gospodarskim krogom naravnost odličan vzgled sibi pa najčastnejši kulturni spomenik. Njen čin je izzval v naši javnosti splošno odobravanje in hvaležnost.

— Zdravljenje slabotne dece na morju. Pokrajinska uprava, oddelek za socialno politiko v Zagrebu je uredil »Ladislavov dečji dom« v Cerkevici tako, da se bo slabotna deca lahko zdravila skoz celo leto. Za sedaj je določenih 20 mest proti dnevnemu plačilu 20 Din. in 20 mest proti dnevnemu plačilu 15 Din. teh 20 mest je določeno za manj bavežne sloje v prvi vrsti za deca javnih nameščenecv. Sprejemajo se otroci obeh spolov in sicer v starosti od 6—14. leta. Natanejša pojasnila daje državna okrožna zaščita dece in mladine v Mariboru, Strossmajerjeva ul. 26 (ustno vsak dan v predpoldanskih urah).

— Reli zastava pri Sv. Lenartu. Razsodišče pri Sv. Lenartu plapola bela zastava v dokaz, da so zaporci prazni. Izobesila se je dne 9. maja 1923. To je najbrž razdražilo sedaj še neznanega uzmoviča, da je odprl s ponarejenimi ključi skladišče tukašnje zadrage državnih nameščenecv, katere predsednik je kazenski sodnik ter je ukradel tanka blaga v

vrednosti okoli 10.000 K. Mož je bil jako izbiren in sladkosneden, ker si je izbral le kavo, čokolado, rozine in sardine.

— Sneg na Kozjaku. Pretekli petek 11. maja si je Kozjak nenadoma nadel zimsko obleko, segajočo daleč v dolino. Pri Sv. Duhu (907 m) je po toplem jutru, tekem dopoldneva temperatura tako padla, da je začelo naletavati v gostih kosmičih. Ob 16. uri popoldan je bilo že 20 cm snega. Šolarji, ki so prišli v šolo bosi, niso mogli domov, dokler jim starši niso prinesli obutja. Sneg počasi izginja in se je bati katastrofe za sadno drevje, ki je ravno v bujnem cvetenju. Stari ljudje ne pomnijo tako poznega pojav po pordnevni julijski vročini naših hribov!

— Dr. Ribar pojde v Rusijo. Bivši skupščinski predsednik dr. I. Ribar bo odpotoval v Rusijo kot predsednik našega odbora za prehrano gladujočih. Z njim vred bo odpotovala posebna komisija: Dr. Ribar ostane v Rusiji kakih 5 ali 6 mesecev.

— Zagrebska »Slobodna Tribuna« glasilo zagrebskih kongresistov od lani, je prenehala izhajati kot dnevnik in izhajala le še kot tednik.

— Utopljenka v Savinji. K vesti o našdenem truplu utopljenke med Rim. Toplicami in Zid. mostom smo dobili poročilo, da so spoznali utopljenko za Amalijo Bernik, ženo premikača juž. železnice, ki je šla v sredo po zdravila za moža v Celje. V gostilni Wilson se jo je videlo v družbi treh moških, s katerimi je odšla iz gostilne. Mogoče, da so jo ti napadli in vrgli v Savinjo. Poznajo se ji na glavi in na nogah udarci. Preiskava se vrši.

— Dobava krme za vojaško oblast. Komanda mariborskega vojnega okroga je razposlala na vse občine pozive, naj se javijo posestniki travnikov in njiv, ki bi ponudili krmo vojaški oblasti v prodajo. Odkupi se nekočeno seno in kosilo bi izvršili vojak. Ponudbe s cenami za 100 m² (en oral) je staviti najkasneje do 20. tm. pri obč. uradih.

— Obsedba dveh socialjalistov v Zagrebu. Dimitrije Culibrković in Albert Darabas, trinita sindikalnih organizacij v Beogradu, sta potovala 12. tm. v Ljubljano na kongres delavstva lesne stroke. V Zagrebu sta izstopila. Policija ju je aretirala v trenutku, ko sta stala pred uredništvom komunističnega lista »Borba«. Prvi je bil obsojen na 14 dni in zapora, drugi na 3 dni zapora. Culibrković je bil namreč svojčas izgnan iz Zagreba in so ga sedaj obsodili zaradi nedovoljenega povratka.

— Krupp ostane do rešitve priziva v zaporih. Po poročilih nemških listov bo nedavno obsojeni Krupp prepeljan v zapore v Derendorf, kjer bo ostal do rešitve priziva zoper obsodbo verdenskega vojnega godišca.

Pozdravljeni, bratje!

Mnogo navdušenih »živijo« klicev Vas je pozdravilo na Vaši poti. Mnogo prisrčnih pozdravov ste slišali na naši zemlji. Naš obmejni pozdrav se pridružuje splošnemu veselju, naša vrata se Vam odpirajo kot članu družine, ki smo ga pričakovali dolga leta:

Dobro nam došao, bio sretan pod našim zajedničkim krovom!

Prinašate nam lepoto srbske pesmi, prinašate nam glasove, ki jih je zbral veliki Mokranjac, ko je prisluškoval dihu rojstne zemlje, njenim tožbam, njenim koprnenjem, njeni stoletni pesmi o svobodi. Melanholični so ti napevi, kakor so bila žalostna stoletja pod turškim jarmom, žuboreči so kakor tok Vardarja na svetih tleh srbske starodavnosti, mogočni kakor epopeja osvojenosti, radostni kot vera v boljšo bodočnost; iz njih se oglašata stara slovanska bol, ki jo preplavlja fortissimo srbskega heroizma, rušečega ovire na veliki poti k osvobojenju in ujedinenju.

Vaša pesem naj razvname naša srca, naj vzbudi naše misli, da bomo videli onstran ograj vsakdanjosti, da bomo zopet vsi brez razlike ugledali oni ideal, ki je svetil kot jutranja zvezda našim največjim možem, ko še ni bila zgrajena jugoslovanska država, ko je bilo naše osvobojenje le daljni svit na obzorju zgodovine.

Vaša pesem naj odmeva v naših srcih: Nobena sila ne more podreti naše skupne hiše, nič na svetu ne razdvoji Jugoslovenov.

ZIVELI, BRATJE!

Celjske vesti.

Sonetni večer priredi v sredo, dne 16. tm. v dvorani hotela »Union« v Celju ga. Frančiška Brandl-Pelikan. Predprograja vstopnice v trafiki Kovač.

Dramatično društvo v Celju je ob zaključku sezone 1922-23 sklicalo redni občni zbor, da se pripravi pravočasno na delo za prihodnje leto. Iz poročila posameznih odborov je posneti, da je društveni odbor v pretečenem poslovnem letu vzorno deloval. Uprizorila so se najboljše dela domačih in tujih pisateljev; v celoti je bilo 25 gledaliških predstav. S pogostejšim gostovanjem članov narodnega gledališča v Ljubljani in v Mariboru so se deloma razbremenili domači igralci, ki pa so par iger naravnost si-čajno inscenirali. Tudi finančni efekt je bil precej zadovoljiv, ker je bilo gledališče pri vsaki igri razprodano. Pri volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor. Obžalovati je le, da se je pri tej priliki pojavila prav neumestna in nepremišljena opozicija proti najbolj zaslužnim članom društva. Pri slučajnostih se je sklenilo angažirati za prihodnjo sezono kot režiserja poklicnega igralca.

Narodno gledališče

Repertoar:

Ponedeljek, 14. maja. Zaprto.

Torek, 15. maja. Zaprto.

Sreda, 16. maja. Ubijač, C (kuponi).

Iz gled. pisarne. Radi koncerta »Stankovič«, ki se vrši v torek, 15. maja v Götzovi dvorani, je gledališče ta dan zaprto in se igra »Ubijač« v sredo 16. t. m. Pri tej priliki opozarjamo cenj. občinstvo, da se vrši predstava »Ubijač«, izjemoma ob 19½.

Sport.

Prvenstvena tekma ISSK Maribor: SK Svoboda, Maribor 0:2 (0:0). V slednjem slabše sestave moštva ISSK Maribor se je posrečilo SK Svoboda odločiti igro v svojo korist. Kakor vedno je bil Maribor pred nasprotnim goalom premalo odločen in ni izabil lepih prilik, katere so se nudile v sled njegove skozi celo igro trajajoče premoči. Sodnik gosp. Frankl je sodil dobro.

ISSK Maribor pozivlja prvo in rezervno moštvo, da se točno vdeležuje vaj, katere so vsako sredo in petek od 18. ure naprej v ljudskem vrtu. Odbor.

Mariborske vesti.

Maribor, 14. maja 1923.

m Slovo od tovariša in učitelja. V soboto ob 9. uri poslovi smo se učenci in tovariši na glavnem kolodvoru v Mariboru od mladega, izredno nadarjenega in navdušenega strokovnjaka za zoologijo, živinorejo, anatomijo živali in mikroskopiranje na državni srednji kmetijski šoli v Mariboru od gosp. inž. Draga Šviglja. Preselil se je, ne v drugo mesto, na drugi zavod, preselil se je v Ljubljano — k večnemu počitku, — duh njegov pa je ostal pri nas — ni izginil z njegovim prahom, izginil bo šele z našim prahom, ko se bo dvignil nekoč v prijateljskem zboru k Večnemu nad zvezde. Dasi še mlad, bil je strokovnjak redke kakovosti. Počel je vzorno, metodično — nikdar ni discipliniral, vsekako pa so vladali v razredu pozornost, mir in zanimanje, kakor le pri starem, izvečnem učitelju. Svojim tovarišem je bil blag in odkritosrčen prijatelj, svojim učencem dobitljiv in postrežljiv učitelj, pravi oče-učitelj; s svojimi znanostmi je imponiral vsem, ki so ga slišali. Ponizen, vedno globoko zamisljen, resen, a vsikdar in povsod prijazen, je občeval v isti ljubeznivosti s svojimi tovariši, kakor s svojimi učenci in z vsakim, ki se je obrnil do njega. — Tanko nitko, ki se je vezala njegovo mlado življenje na važni in vzvišeni poklic, na šele enoletni presrečni zakon, na vestno, vstrajno proučevanje in ovedovanje, pretrgale so tri zavratne sestre: malarija, otrovana kri in pljučnica; teh treh se oslabele srce ni moglo obraniti. (Napačna so poročila in govorice o opraskanju po živi — ali otrovanju po mrtvi — mački, po tuberkolozni kravi itd. Otrovano mačko in tuberkolozno kravo je sedel inž. Švigelj v prisotnosti vseh učencev drž. sred. kmet. šole že pred več meseci in ni govoril o ranjenju — ali kakoršniki zdravniki krivdi). Slovo ob krsti na kolodvoru bilo je čez vse ganljivo. Pretresljive so bile besede gospoda direktorja in dve učencev, pretresljiva je bila popolna pesem: Vigred se povrne... po vsej sili so vdirale solze sočutja in žalosti znanem, prijateljem in učencem iz rosinih oči. Gruda domača, bodi Ti lahka: na svidenje Ti kličejo Tvoji učenci.

m Stankovič, beograjskemu pevskemu društvu so bili, kakor čitamo v zagrebških in ljubljanskih listih prirejeni veličastni sprejemi, prave manifestacije našega narodnega in državnega edinstva in iskrene bratske ljubezni. Maribor, ki je doslej vse sprejeme in čine gostoljubnosti nadkriljeval, ne sme zaostati. Naše mesto nima na razpolago tistih virov in zakladov kakor Zagreb in Ljubljana, ima pa druge odlične bisere, in s temi hočemo svoje srbske sestre in brate obdarovati. Stankovič prispe v Maribor v torek ob 12.20. Po sprejemu se naj vsi gostitelji zbero pred kolodvorom z vozili ali služničadjo — sicer bodo tudi vojaki na razpolago — pred kolodvorom dirgira odbor Matice goste v njih domove, vsak gostitelj dobi natančen razpored. Obed jim priredimo doma, deloma tudi v restavracijah. Ob 4. uri popoldne popeljemo vso družino »Stankovič« v Götzovo koncertno dvorano in ne v park. Od tod jo popeljemo na kratak izprehod v park in na to v njih domove. Ob 8. uri je koncert. Po koncertu je sestanek v Narodnem domu in ne, kakor je bilo prvotno zamišljeno, v Grajski kleti. V Narodnem domu priredijo narodne dame gostom zakusek. Velika dvorana je namenjena Stankoviču, mala dvorana domačinom. V sredo je Stankovič gost naših družin in se odpelje ob 2. uri popoldne iz Maribora. Narodne dame prestimo, da se udeležijo sprejema v narodnih nošah in s cvetjem, ravnotako ravnatelj srednjih šol, naj mladino oprostijo, da se udeležijo sprejema, kakor se je tudi v vseh drugih mestih ukrenilo.

m V znamenju slovanske gostoljubnosti so se klerikalni občinski svetniki vzdržali glasovanja glede sprejema gostov iz Bratislave. Tukajšnje klerikalno glasilo tudi noče objaviti obvestila o tem obisku, ki ga priredi neestrnarska organizacija »Českoslov.-jugoslav. lig.« v Bratislavi in katerega se bo nemara udeležil tudi kak zastopnik katoliškega tiska. Slovanstvo, kulturni stiki etc. — vse to so stvari, ki klerikalcem ničesar ne niso, zato jih ignorirajo. Tudi to si je treba zapomniti!

m Izleti mariborskih šol. Prijeli smo: Mestne šole so začele prirejati pretekli

teden izlete v bližnjo in daljno okolico. Posebno hvalevredne smatra učiteljstvo izlete na naše obmejne postojanke Sv. Urban, Sv. Križ in Sv. Duh na O. v. (med potom ogled elektrarne Fala). Tu spozna mladina obmejno ozemlje na licu mesta, kar jih navdušuje za narodno-obrambno delo. Nikakor pa ni umestno, da prihajajo na mejo otroci mestnih slovenskih osnovnih šol, ki izključno le švabčarijo, kot bi prišli iz Grada, v kakem petju, kot je navada ob izletih, pa ni ne sluha ne duha! Razočarano gleda obmejna deca, ki se vzgojuje v strogo narodnem duhu, na svoje mestne tovariše... Exempla trahunt!

m Odgovor »Straži« na njen napad na tukajšnji agrarni urad. Prijeli smo: Velečenjeni gospod urednik Z. ozirno na notico v »Straži« z dne 11. tm. št. 53, ki nosi naslov: »Lumparije na okrožnem agrarnem uradu«. Vas prosim, da objavite v Vašem cenj. listu naslednjo izjavo: »Prilichen znak abnormalne dobe, katere preživljamo, je, da tukajšnja »Straža« kot splešno priznani hujšakaški list vporiča zastopnikov državnega pravnika in državne policije neovirano in na prostanski način napada državni urad in njegove organe ter jih brez navedbe konkretnega dokazanega slučaja obdoljuje lumparij partizanstva in korupcije. V očigled takim dezolantnim razmeram mi je še posebej kot nosilec Karadjordjeve zvezde z meči v zadoščanje in čast, da pripadam organizaciji jugoslovenskih nacionalistov, katere aktivni člani so dostojni nasledniki ideje jugoslovenskih četnikov in dobrovoljcev. V ostalem odgovarjam za svoje službeno delovanje svoji vesti, zakonu in službenim predpisom: v sled javne obdolžitve pa pozivam vsakogar, kdor je v stanu mi dokazati katerokoli »lumparijo, partizanstvo ali korupcijo«, da naj konkretni slučaj s svojim polnim imenom in naslovom takoj iznese v javnost. Zahvaljujoč se Vam za uslugo ostajam z odličnim spoštovanjem: Dr. J. Stefančič, šef okrožnega agrarnega urada v Mariboru, 12. maja 1923. (Op. ur.: K stvari se tudi z naše strani še povrnemo.)

m Predavanje o domači umetnosti. Na povabilo Zgodovinskega društva bo predaval dne 25. maja ob 8. uri zvečer v mariborski veliki kazinski dvorani pokrajinski konservator g. dr. Stele o umetnosti na Slovenskem. Predavanje bo pojasnjeval s skopičnimi slikami. Meseca aprila je isti gospod predaval v Ptujju kot gost ondotnega Muzejskega društva in je bilo mestno gledališče, v katerem se je vršilo predavanje, do zadnjega kotička polno ukaželjnega in za umetnost vnetega občinstva. Upamo, da tudi Maribor ne bo zaostal za Ptujem. Vstopnina bo prav skromna: za sedeže I. do III. vrste 5 D. za ostale sedeže 3 D. in za stojišča po 1 D. Predavanje je namenjeno proslavi 20 letnice Zgodovinskega društva.

m Akcijska četa Orjune. Danes v ponedeljek 14. tm. ob 19. uri zvečer obvezne vežbe na sportnem igrišču v Ljudskem vrtu. Današnje vežbe se morajo udeležiti tudi oni, ki so pri zadnjih izostali. — Čelnik.

m Vsem članom in članicam Orjune v Mariboru. V torek, dne 15. t. m. ob 12.20 dospe v Maribor beograjsko pevsko društvo »Stankovič«. Ker je to prvo srbsko pevsko društvo, ki prihaja v naš jugoslovanski Maribor, poziva Upravni odbor Or. Ju. Na. v Mariboru vse svoje člane in članice, da se udeležijo sprejema na kolodvoru ter da po svojih močeh posejijo tudi koncert. Akcijska četa se zbere pred kolodvorom ob 12.10. Noben član ne sme pred formacijo na peron. Zahteva se točnost in disciplina.

m 73 mariborskih špeceristov bo stalo v petek pred sodiščem radi obožbe prestopka o droženju živili radi povišanja cen v minolem mesecu.

m Ljudska knjižnica bo na Binkoštno nedeljo zaprta in si naj člani izposodijo knjige za praznike že v četrtek 17. tm. (od pol 17. do pol 19. ure).

m Ljudska knjižnica je ta teden nakupila zopet za 10.000 K prvovrstnih novih knjig, zlasti iz najmodernejših literarnih struj. Iz vezave so prišle tudi številne nove srbske in hrvatske knjige, ki so že vpisane in jih lahko izposojevalci že dobe. — Knjižnici je daroval notar g. Ivan Ašič 200 D.

m Predavanje. V ponedeljek dne 14. t. m. ob pol 8. uri zvečer predava v mali kazinski dvorani g. inž. J. Kukovec o R. Tagorjevi kritiki evropske civilizacije, zlasti nacionalizma. S tem predava-

njem se zaključijo sezija predavanj o osebi in delih indijskega pesnika in filozofa Rabindranata Tagore (Takurja).

m Mestno kopališče je glasom sklepa občinskega sveta vsaki teden 5 dni odprto in sicer v torek, sredo, četrtek, petek in soboto. Parna kopelj je ob torkih, četrtkih in sobotah za gospode, ob sredo in petkih pa za dame. Kadna kopelj pa je vse navedene dni vsem strankam dostopna. V slučaju slabega obiska se bo obratovanje zopet skrcilo na tri dni tedensko, zato je priporočati občinstvu, da bi se posluževalo kopeli v prvih kopalnih dneh, da se na ta način prepreči naval ob sobotah. Kopališče je odprto od 10. do 19. ure zvečer, blagajna pa od 10. do 18. ure zvečer.

m Tatvine. Dne 8. tm. je trgovec z živino Mirko Ogrizek iz Brjavice pri Ptujju zaprl v Reitingerjev hlev na Meljski cesti 52 komadov goveje živine. Ko se je dne 9. tm. vrnil, je ugotovil, da je izginila iz hleva težka krava, ki jo ceni na 18-19.000 K. Tatvine je bil osumljen njegov hlapec Kavran, o katerem je dokazano, da je izročil neki drugi osebi ključ od hleva. Hlapca so zaprli in je sodišče že odredilo preiskavo. — Mehanik Karel Freund z Dunaja se je na kolodvoru, v oddelku za carlinsko revizijo, vlezal na klop in zaspal. Med tem časom mu je izginila iz žepa listnica s približno 1000 D. — Anton Sajko iz Bresterice se je mudil na okrožnem sodišču. Svoje kolo je pustil v sodnijski veži, menda v dobri veri, da imajo tatovi pred sodiščem toliko respekta, da ne krajejo tik pred zapori. Ko pa je Sajko opravil svojo zadevo, ni bilo o kolesu nobenega znamenja več. Kolo je črno pleskano in nosi napis »Wildon«. Lastnik ga ceni na 6000 K. Kdor hoče imeti posla s sodnijo, naj ga kupi! — Tudi cerkveni zvončki — ki cingljajo pri maši v magdalenski cerkvi — so zašli v tatinske roke. Cerkovnik pravi, da so vredni 1000 K. — V kinu ne krajejo samo na platnu, kjer marsikateri gledalec oboduje smeletatvine kakega londonskega ali pariškega apaša, ampak se večkrat zgodi, da se kak gost neprijetno iznenadi, a zaman sega v žep in išče listnico. To je doživel včeraj brzojavni delavec Ivan T., kateremu je neznan umnož med predstavo v bioskopu ukradel listnico s približno 100 K denarja in z raznimi legitimacijami.

m Veseli postreščiki so si preteklo noč na Tržaški cesti tako glasno zapeli, da je morala nastopiti policija s poostrenim paragrafom o kaljenju nočnega miru. Bili so trije, vsi dohro obloženi z vinskiimi duhovi, ki pa jim očitno dajejo več posla kakor navadni potniški kovčki.

m Kavarna v mestnem parku. Vsak dan pri lepem vremenu do 24. ure zvečer koncert. Domače pecivo in sladoled.

Kultura in umetnost

x Ulderiko Donadini. Tiskarski škrat je v notici pod tem naslovom v nedeljski številki našega lista napravil več napak: tako na pr. čitaj »Bezdan« namesto »Berdan«, »Bauk« namesto »Bank« in »nesporen talent« namesto »nesposoben talent« (sic!).

Sokolstvo.

m Odbor sokolskega društva v Mariboru poziva vse svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži sprejema pevškega društva »Stankovič«, ki prispe v torek, 15. t. m. ob 12.15 na glavnem kolodvoru. Članstvo v civilu s sokolskim znakom, članice in gojenke naj prinese s seboj cvetja, naraščaj pa zastavice v narodnih in državnih barvah. Zbirališče za vse naravnost na glavnem kolodvoru. Prosimo tudi vse brate in sestre, da se udeležijo zvečer koncerta v veliki dvorani pri Götzu. Stavimo vse, da bo utis bratskega pevškega društva iz Srbije v Mariboru kar najboljši, da se počuti na najsevernejši točki naše države tako, kakor v naši beogradski prestolici. Zdravo! Odbor.

Gospodarstvo.

m Produktna borza v Novem Sadu, dne 12. maja: pšenica 445, ječmen 300, oves 290, koruza bačka 253, srebrna 260, fižol 495, moka 0: 673, otrobi 150. Tendence neizpremenjena.

g Velesajem v Budapešti. V Budapešti se bo vršil letos XIV. vzročni sejem od 19. do 28. maja. Prospekti so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Vzročni sejem v Padovi. V Padovi se bo vršil letošnji vzročni sejem od 1. do 15. junja. Prijavnice za razstavljalce so interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Izpred sodišča.

Z nožem v hrbet.

Drugačnega marca zvečer so vasovali fantje iz Spodnjih Jablan, okraj Ptuj, ter Martin Medved iz Sikol pri posestniku Francu Klasincu v Spodnjih Jablanah. Okoli 21. ure se je podal Medved na dvorišče. V tem hipu pa je prišel 18letni posestniški sin Vincenc Potočnik iz Spodnjih Jablan z Jakobom Potiskom, da bi tudi obiskala Klasince. Ko je stopil Medved mimo obeh, ga je Potočnik brez vsakega povoda napadel ter ga zabodel z nožem dvakrat v hrbet. Poškodba, ki ji jo je Medved zadobil, vzadej na desni strani prsnega koša je bila sama na sebi težka, ker je orodje prodrla v notranjost prsnega koša in ranilo desno pljučno krilo. Postala je smrtonosna, ter motila poškodovanemu zdravje in poklic za več nego 30 dni. Sodišče je obsodilo Potočnika radi hudodelstva težke telesne poškodbe na 6 mesecev težke ječe.

Neprijetno prijateljstvo.

Nekaj časa pred Veliko nočjo se je seznanila Helena Reicht, služkinja pri zdravniku dr. Toplaku v Mariboru, s 34-letno šiviljo Magdaleno Kolar v Mariboru in jo vzela seboj na stanovanje. Pustila jo je celo pri sebi prenočiti in ji nekaj dni potem pravila, da se za Veliko noč odpelje družina dr. Toplaka na obisk in da odide tudi ona sama k svojim starim. Ko se je Reicht dne 3. aprila vrnila v Maribor, je opazila, da ji je bilo ukradeno 500 K gotovine, zlati prstan, 3 robei, broša iz treh srebrnih kron, 2 kosčeni igli za lase, milo, par čevljev, par nogavic, par rokavic in priprava za negovanje nohtov, njeni gospodinjji pa 2 rjuhi. Osumila je takoj te tatvine Magdaleno Kolar, ki je na slabem glasu in že 10 krat predkaznovana. Pri hišni preiskavi je našla policija pri njej kos mi-

la, pripravo za negovanje nohtov in par nogavic, ki so bile ukradene Reichovi. Nadalje se je dognalo, da je osumljena ponujala na prodaj Tereziji Belina brošo iz treh srebrnih kron, par čevljev, rokavice in 3 robee. Kolar je bila pred okrožnim sodiščem obsojena radi hudodelstva tatvine na 10 mesecev težke ječe.

Tatinski in goljufivi kraj. pomočnik.

28letni krojač Franc Kolmanič iz Poljčan, okraj Slovenska Bistrica, ki je že 8krat radi tatvine predkaznovan, je dne 5. aprila l. l. ukradel svojemu mojstru Matiju Banfi v Gradcu dva površnika, gumba, 6 m volnenega blaga in 10 m podlage v skupni vrednosti 243.000 aK. Nadalje je odnesel dne 17. aprila l. l. svojemu delodajalcu Alojzu Brennerju v Frohnleithnu v Avstriji 30 in pol metrov različnega blaga v vrednosti 468.000 aK. Kolmanič je tudi osumljen, da je dne 14. aprila pod zvito pretvezo, da mora plačati carino v Gornji Radgoni izval bil Jožefu Holcu v Ivanjskem vrhu, okraj Gornja Radgona, 400 K. Na isti način je hotel tudi ogoljufati Alojza Fekonja za 400 K, kar pa se mu ni posrečilo. Kolmanič je bil pred okrožnim sodiščem obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Dolarji so mu dišali.

Posestnica Marija Prelec v Zalaminzent na Madžarskem je posedovala začetkom meseca februarja dva bankovca po 20 dolarjev, ki jih je imela shranjene v nezaklenjeni omari. Po navadi je šla zjutraj vedno z možem v hlev, pustivši hišo odprto. Po 1. marcu pa je na njeno veliko začudenje opazila, da sta ji bila dolarska bankovca ukradena. Sum tatvine je padel na 15-letnega vajenca Josipa Majca iz Trnja, ki je bil pri sosedu obradene — sodarju Štefanu Vratariču — zaposlen. Majc je večkrat obiskal Preleceve. Dognalo se je, da je dne 1. marca kazal Janezu Vratariču v Veščici bankovec po 20 dolarjev, trdeč, da mu je denar poslal oče iz Amerike. Imel pa je še s seboj kakih 600 K. Nabavil si je tudi novo obleko. Madžarski orožniki so ugotovili, da je Majc dal Mihaelu Vöröšu shraniti 20.000 K madž. Ukradena je obvestila jugoslov. žandarmerijo, ki je dne 7. marca Majca aretirala, ko je hotel spet pobegniti iz Prekmurja na Ogrsko. Majc, ki tatvino taj, je bil obsojen na 3 mesece težke ječe.

Mala oznanila.

Perica sprejme na dom perilo v pranje. Studenci, Ob izvirkih 2.

Proda se postelja iz trdega lesa, cena 200 D. in puška trocevka, cena 1400 D. Kopitarjeva ul. 6, prtlj. 958 2-1

Meblovana soba s prostim vhom in električno razsvetljavo se holjsemu gospodu takoj odda. Trg svabode 3. II ndstr., vrata 14. 959

Cement, opeko, slamo, seno, oves, koruzo, krompir, drva, premog ve no pri **Andreju Oset**, Maribor, Aleksandrova c. 57. Telefon 88. 936 20-3

Za birmance! Veliko izbiro gotovih oblek po nizki ceni priporoča. J. Vezjak, konfekcija, Vetrinjska ul. 17. 909

Pianino in glasovir, dobro ohranjena, se po ugodni ceni prodaja. M. Ornik, Aleksandrova cesta št. 64. 954 2-2

Proda se hiša blizu državne meje, primerna za vsakega obrtnika ali upokojenca. Natančnejša pojasnila daje Franc Doban, trgovec pri Sv. Jurju na Pečnici, pošta Zg. Sv. Kunigola. 936 3-3

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postrežba. Vjekoslav Gjurić, Jurčičeva ulica 9. 1850

CEMENT

gips, strešna lepenka, karboline, drvoce, vat-proof, apno, izolacijsko lepenko, mavčne plošče, pravi Hatschek eternit i. t. d. nudi po tovarniških cenah

Material, dr. z o. z. Ljubljana, Miklošičeva 13. Telefon 716. 815

Angleško sukno

vseh vrst ravnokar došlo! Cene nizke!

Poštni nameščenci na obroke!

FRANC MASTEK

Maribor, Glavni trg št. 16.

Modra galica in žveplo

dospelo. — Prodaja se pri

Tonejc & Rozman, Maribor

Aleksandrova cesta 35.

Premog, cement

5-5 in 752

strešna opeka

stalno v zalogi pri

H. Petrič, Ljubljana

Dunajska c. 33. Tel. 366.

Skladišče: „Balkan“.

Underwood, majhni, najboljši ameriški pisalni stroj ter najprimernejši za vsakega trgovca in zasebnika, tehta samo 3 kg. Zastonjstvo za Spod. Štajersko: F. Zinauer, Maribor, Cefova ul. 2. Prodaja se tudi na obroke. 960 2-1

Perilo, klobuke

2595 78-51

dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Jelkove ali smrekove hlode

18-20 cm debele, popolnoma suhe, brez skorje, v dol. gosti 45, 90 in 135 cm i. t. d. kupuje na vagonu

„Gradivo“, trg. društvo Zagreb

3-2 Bogovičeva ul. 3. Telefon 5-55. 918

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila

Rosandra,

(Dalje.)

(89)

»Bravo, Suzana, — opisal bom to v svojih pesmih in gotovo bom dosegel velik uspeh z njimi!«

»Vi torej spoznate, da bi bila neumna, ako bi hotela tvegati srečo svojega življenja, da vidim od blizu kraljevo posteljo in nočno obleko njegovo. — Sicer pa so to stvari, ki jih tudi od tu vidim.«

De Bernis je postal jako resen. Zasladoval je svojo idejo, kako bi Suzano odstranil iz njene službe. —

»Poslušaj, — ji je rekel slednjič, — sti jako pametno misliš. — Ali treba je, da te vidim pri meni, v moji hiši. — Jaz te ljubim, ljubim tako, da moraš biti moja, vsa moja!«

Suzana je zmajala z glavo. —

»Pridi k meni, — je mahoma povzel s silo de Bernis. — »Dobila boš pri meni toliko, kolikor bi prihranila v desetih letih, — ne štirideset ampak šestdeset tisoč lir.«

Suzana je pobledela pa se ozrla v de Bernisa, ga globoko pogledala. —

»Ali resno govorite!« — je hitro vprašala. —

»Še nikoli nisem bil tako resen, kot v tem trenutku, — je odvrnil hladno de Bernis. — »Pristavil bodem še, da s tem, da odidete, mogoče še bolj strčete kralju in drugim visokim osebam!«

Suzano je spreletelo. —

Šestdeset tisoč lir! —

Njene sanje bi se tedaj mahoma in brez truda izvršile. —

Štutila je dobro, da se de Bernis ne šali, da deluje v nalogu visokih, mogočnih ljudi, — spoznala je v hipu, da gre sreča mimo nje in da jo mora pograbit. In ker je bila razven dražestne soba-

rice tudi pametna in trdne volje, se je takoj odločila. —

Seveda, kazala se je, da se vda le dolgotrajnemu prepričevanju. —

»Ali moram vas pač strastno ljubiti, vi ste me uprav začarali, — ah! — Kdaj naj pridem, — povejte mi!«

»Ne vem še, drago dete, — morda jutri, morda čez osem dni, prišel bom k tebi in te obvestil.«

»In medtem?«

»Prišel bom k tebi vsaki večer in ti mi boš razlagala v čem obstoji tvoje delo, tvoja služba.«

»Ali hočete morda vi na moje mesto?« — je vzkliknila smejoč se Suzana. —

»Mogoče!« — je resno odgovoril de Bernis. —

Po dobrem in lahnem uspehu, ki ga je celo vznemirjal, je de Bernis odhitel v Réservoirs, in čeprav je bilo že kasno, ga je gospod Jakob takoj sprejel. —

»Monsignore, — mu je rekel o prihodu. — »Suzana je naša! Ona ho zapustila hišo, kadar ji bom namignil, sicer pa moram odkrito povedati, da me skoraj skrbi, ker je šlo vse tako lahko!«

»Ali mislite, da bi bilo dekle v stanu, delovati na dve strani?« — je živahno vprašal gospod Jakob. —

»Ne vem, monsignor, — ali na vsak način vam morem povedati, da nas bo precej drago stalo, ako nas uboga!«

»Koliko, — je vprašal monsignor in se umiril. —

»Šestdeset tisoč lir, monsignor. — To je ogromno, ali...«

»Obljubili ste ji šestdeset tisoč!«

»Da, obljubil sem ji, da jih dobi pri meni tisti večer, ko pride iz one hiše.«

»Ali zakaj mi tega takoj ne poveste, dragi moj! Ona pride, brezdvomno, — kaj mi neki govorite o ljubezni, o pogledih? — To me je vznemirilo. Ker se gre za denar, bo gotovo vse dobro izšlo!«

»Tedaž monsignor?«

»Tedaž, dragi sinko, boste imeli jutri osemdeset tisoč lir. — Lahko odidete sedaj.«

»Monsignore, rekel sem šestdeset tisoč, ne osemdeset tisoč!«

»No, pa dobro, ostalih dvajset tisoč naj vam služi za papir, da pišete svoje poezije za gospo de Rohan.«

De Bernis se je poklonil pa vprašal: »Drugih povelj nimate za mene?«

»Ne. — Bodite le pripravljeni, da odpeljete sobarico in da pomagate, da vstopi nova služabnica na njeno mesto. — Še nekaj. — Zvedel sem, da stika po Versaillesu d' Etioles in da vlača za seboj svojega tajnika, nekega Damiensa. — Treba bi bilo zvedeti, kaj pravzaprav hoče!«

»Gospod d' Etioles? — Najbrže hoče za svojo ženo!«

Gospodu Jakobu se ni zdelo niti vredno, da bi se nasmešnil temu dovtipu. »Govorim o Damiensu, — je odvrnil hladno. — »Skušajte priti z njim v dotiko in zvedeti, kdo je, kaj hoče, kaj namerava!«

De Bernis se je globoko priklonil in se odstranil, vesel, radosten, kakor re-vež, kateremu je padlo iz nebes dvajset tisoč lir. —

»Da, — končno je res, da sta zvestoba in udanost vedno poplačani.«

XXXI.

Skrivnosti.

Minuli so od tega štirje dnevi. —

V teh dneh pa se je Ludvik XV. izbornobonašal, — brigal se je za državne posle, zvečer je igral s svojimi dvorjani, — bil je ljubeznjiv z ubogo kraljico Marijo, — govoril je z pesniki in ministri, — bil je prav res uzoren kralj, ki je vestno izpolnjeval svoje kraljevske dolžnosti. —

Zvečer četrtega dne se je okoli desete ure umaknil v svojo sobo, — in njegove oči so zagledale mal listič, zguban

na štiri dele, — na mali mizici. — Vzel ga je v roke, pogledal, — in pobledel. —

Na listu so stale te besede: »Gospa d' Etioles se dolgočasi, — odločila se je, da se vrne jutri v Pariz!«

»Lebel, — je pozval kralj. — »Kdo je prinesel ta listič?«

»Jaz, sire, — je odgovoril sluga. —

»Ali si gabral?«

»Ne sire!«

»Kdo ti ga je dal?«

»Sobarica iz male hišice, sire!«

»Kdaj?«

»Pred jedno uro približno!«

»Ali ti ni ničesar rekla?«

»Ničesar drugega, kot...«

»No, hitro, tepec, končaj!«

» — kot, da ostane pri vratih od po- noči naprej!«

Ludvik je komaj zadržal vzklík svoj je radosti. —

(Dalje prihodnjaja)

Za smeh.

Ožbvt pri telefonu.

Tudi Ožbvt je po naključju doletelo, da je moral v Ljubljani po telefonu povprašati za svojo ženo, ki je čakala nanj v kavarni „Evropa“, dotim je on sam bil v kavarni „Zvezda“. Ker je Ožbvt precej dovteten za kake posebnosti, je poklical natakarja in ga vprašal, kako bi se dalo napraviti da bi bilo no poklical k sebi, ne da bi jo bilo treba iskati, ker se mu ne ljubi. Natakar ga je poučil, kako se da to napraviti po telefonu. Ožbvt hrabro pozvonil pri telefonu in reče: »Prosim, recite moji ženi Uršuli, naj pride sem!«

Gospodična na centrali: »Prosim, katero številko želite?«

Ožbvt: »Ja, kaj mislite, da imam toliko žen, da sem jih numeriral!«